

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5

До реєстр. № 2362
(доопрацьованого, наданого на заміну)

Верховна Рада України

Про проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо навчання державною мовою в закладах освіти
(реєстр. № 2362 (наданий на заміну),
поданий народним депутатом України М. Бужанським)

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики на своєму засіданні 17 червня 2020 року (протокол № 33) розглянув проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо навчання державною мовою в закладах освіти (реєстр. № 2362, наданий на заміну), поданий народним депутатом України М. Бужанським.

У законопроєкті шляхом внесення змін до законів України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» пропонується:

продовжити строк навчання мовами національних меншин, які не є офіційними мовами Європейського Союзу, до 1 вересня 2023 року;

скасувати вимогу для осіб, які належать до національних меншин (крім осіб, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу), щодо обов'язкового здобуття базової та профільної середньої освіти у закладах освіти державною мовою в обсязі не менше 80 відсотків річного обсягу навчального часу (положення, яким доповнено доопрацьований законопроєкт). Відповідно річний обсяг навчального часу для таких осіб для здобуття базової середньої освіти державною мовою становитиме 20 відсотків (40 відсотків у 9 класі), профільної середньої освіти – 60 відсотків.

До доопрацьованого законопроєкту додано фінансово-економічне обґрунтування, в якому зазначено, що загальна вартість довидання підручників російською мовою в рамках реалізації цього проєкту закону становитиме 56 753,7 тис. грн.

Згідно з експертним висновком Міністерства фінансів України, реалізація законопроекту потребуватиме додаткового бюджетного фінансування на забезпечення освітнього процесу учнів, які навчаються мовами національних меншин (корінних народів), зокрема на забезпечення відповідними підручниками та посібниками. Так, у висновку зазначено, що відповідно до пояснювальної записки, за розрахунками Міністерства освіти і науки України, на додаткове видання і видання підручників російською мовою у 2020 – 2022 роках необхідно додатково 56,8 млн грн з Державного бюджету України, з них 38,6 млн грн – у 2020 році. Прийняття проекту Закону України впливатиме на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді, оскільки набиратиме чинності через 30 днів з моменту його опублікування.

Міністерство фінансів України не підтримує цей законопроект.

За висновком Комітету з питань бюджету (лист від 18.06.2020 р. за № 04-13/8-2020/80116), проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо навчання державною мовою в закладах освіти (реєстр. № 2362 від 25.05.2020 (доопрацьований), внесений народним депутатом України М. Бужанським, має вплив на показники державного бюджету (призведе до збільшення видатків).

Міністерство освіти і науки України не підтримує зазначений законопроект і наголошує, що встановлення в законодавстві для різних національних меншин перехідних періодів різної тривалості для поступового збільшення кількості навчальних предметів, що вивчаються державною мовою, пов'язане з особливостями кожної національної меншини. Ці особливості, зокрема, визначають відповідні освітні можливості здобувачів освіти (мовне середовище, в якому проживає меншина, мовна група, до якої належить відповідна мова, тощо), потребують різних ресурсів (забезпечення підручниками, підвищення кваліфікації вчителів тощо) і часу для втілення нового підходу в організації освітнього процесу.

Кошти на довидання підручників російською мовою в рамках реалізації законопроекту (56 753, 7 тис. грн) у Державному бюджеті України на 2020 рік та Бюджетній декларації на 2021-2023 роки не передбачені.

Міністерство освіти і науки України у своєму експертному висновку до редакції законопроекту, поданої на заміну, зазначає, що з метою належної реалізації Закону України «Про освіту» та з урахуванням рекомендацій Венеційської комісії Міністерством розроблено Дорожню карту імплементації статті 7 Закону України «Про освіту» в закладах загальної середньої освіти на 2019-2023 роки (наказ МОН від 27.03.2019р. № 399), що окреслює основні завдання задля створення якісно нових умов у класах з навчанням мовами національних меншин, а також здійснено низку заходів для забезпечення якісного переходу на навчання державною мовою.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (лист від 16.06.2020 року за № 16/3-2020/77452(109719) вважає, що встановлення єдиного перехідного періоду щодо учнів всіх корінних народів і національних меншин України відповідатиме положенням Конституції України щодо проголошення України правовою державою, гарантування рівності конституційних прав і свобод громадян України. ГНЕУ надає зауваження до

законопроекту щодо його структури, редакції розділу «Перехідні положення» (який відсутній у структурі законопроекту) і терміну набрання ним чинності.

У процесі обговорення народні депутати України – члени Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики висловили низку зауважень стосовно положень законопроекту. Зокрема, наголосили на відсутності фінансово-економічного обґрунтування щодо додаткового бюджетного фінансування на забезпечення освітнього процесу учнів, які навчаються іншими мовами національних меншин, крім російської.

За підсумками обговорення та з урахуванням викладеного Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики ухвалив рішення **рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо навчання державною мовою в закладах освіти (реєстр. № 2362, наданий на заміну), поданий народним депутатом України М. Бужанським, відхилити.**

Додаток: проект Постанови Верховної Ради України – 1 арк.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:Потураєв Микита Русланович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002A672E00BEAE8000
Дійсний до: 14.02.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-14/03-2020/82042 від 19.06.2020

115536